

NORGES JEGER- OG FISKERFORBUND

Nærings- og Fiskeridepartementet
postmottak@nfd.dep.no

Sendes kun elektronisk

Vår ref:

Deres ref: Ingen oppgitt

Hvalstad, den:01.10.2014

Forskrift om økning av maksimalt tillatt biomasse for løyve til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret - høringsinnspill

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) viser til forslag til forskrift om å øke maksimalt tillatt biomasse for tillatelser til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret.

Innledende merknader

Situasjonen for de ville laksefiskene er svært alvorlig. Vitenskapelig råd for villaksforvaltning konkluderte blant annet med følgende i sin statusrapport som ble framlagt i mai 2014:

«Det mest framtreddende utviklingstrekket i 2013 var den kraftige reduksjonen i lakseinnsiget og dermed reduksjon av det høstbare overskuddet i mange elver i Sør-Trøndelag og Nordland, særlig rundt Trondheimsfjorden. I Sør-Trøndelag sank det høstbare overskuddet fra 38 % i 2012 til 12 % i 2013. Det er rimelig å anta at lakselusrelatert dødelighet kan ha bidratt vesentlig til redusert innsig av laks til Trondheimsfjorden i 2013.»

Og videre:

«Rømt oppdrettslaks og lakselus framstår som de to ikke-stabiliserte bestandstruslene mot norsk laks. Infeksjonspresset fra lakselus var spesielt høyt i deler av landet i 2011 og 2012.»

Så langt i 2014 tyder alt på at utviklingen med hensyn til lakselus er negativ. Tilsynsdirektør Kristina Landsverk i Mattilsynet uttalte følgende etter årets våravlusing: *«Lakselusnivået i oppdrettsanleggene var lavt i vår, og mye tyder på utvandrende laksesmolt de fleste stedene kom seg ut av fjordene med lite lakselus. – Det er bra. Samtidig har det aldri blitt behandlet så mye som i vår. Midlene mister stadig sin virkning, og vi frykter at situasjonen kan bli alvorlig utover sommeren.»*

For sjøørreten er situasjonen dramatisk langs deler av kysten, og vi ser en tilsvarende utvikling også for villaksen i noen områder.

NJFF mener at dette skulle tilsi at det ikke er rom for vekst i norsk oppdrettsnæringen nå. Næringen driver ikke miljømessig bærekraftig, og en må løse de store miljøutfordringer før det er rom for videre vekst. Slik situasjonen er for de ville laksefiskene langs deler av kysten,

er det snarere behov for en reduksjon enn vekst. Et eksempel er situasjonen i Møre og Romsdal i høst, der Mattilsynet sier til NRK at de vil avslå alle søknader om utvidelse av eksisterende konsesjoner samt søknader om nye lokaliteter, nettopp på bakgrunn av den kritiske lusesituasjonen. I Romsdalsfjorden påpeker Mattilsynet at "sjøauren er alvorleg trua", og "alle varsellamper lyser raudt".

NJFF registrerer samtidig at Nærings- og Fiskeridepartementet erkjenner de store utfordringene knyttet til lakselus og rømming, og gir uttrykk for at næringen må bli mer bærekraftig. Departementet har derfor etter sigende lagt opp til en ordning med vekst som skal stimulere til en reduksjon i mengde lakselus. Kravene som stilles for å kunne øke maksimalt tillatt biomasse for anleggene vil kunne bidra til en for landet gjennomsnittlig reduksjon av lakselus dersom oppdretterne lykkes med å holde grensene for lusenivået og unngå omfattende bruk av kjemiske behandlingsmidler. Departementet gir uttrykk for at de legger seg på en linje med en kombinasjon av pisk og gulrot, og mener at dette vil kunne bli en vann-vinn-situasjon for både næringen og de ville laksefiskene.

Skulle næringen lykkes med å fylle de kravene som regjeringen stiller i sitt forslag til kapasitetsøkning nå, vil dette kunne medføre en bedring i lakselussituasjonen i en del områder på kort sikt (unntatt er smoltutvandringsperioden, hvor økt MTB vil kunne medføre en økning i produksjon av luselarver). Videreføres planene om vekst, vil dette imidlertid medføre at gevinsten spises opp dersom det ikke kommer nye metoder og teknologiske løsninger på plass som gir ytterligere reduksjoner i lusenivåene. Hvis ikke vil man igjen sitte med dagens lakselusnivå, noe som er miljømessig uakseptabelt, og utsiktene for de ville laksefiskene vil være svært negative.

Departementet satser med dette forskriftsforslaget tilsynelatende alt på ett kort. I det framlagte forslaget ligger det ikke inne planer/forslag til tiltak for å håndtere situasjonen dersom næringen ikke utnytter mulighetene til kapasitetsøkning og forplikter seg til lavere lusenivå og redusert bruk av kjemiske behandlingsmidler. Selv om det legges opp til at næringen får noe tid på seg til å ta i bruk kapasitetsøkningen, vil kravene som nå stilles i best fall være krevende å oppfylle. I hvertfall om en legger til grunn at en mener at veksten skal skje i åpne merdsystemer. Da ligger det i kortene at dagens dramatiske lusesituasjon med stor grad av sannsynlighet ikke vil løses med det første, og at det må forventes at flere ikke vil klare å oppfylle de fastsatte vilkårene når de prøver å få dette gjennomført i praksis. Uten en klar strategi for hvordan lusesituasjonen skal håndteres for å gi en miljømessig bærekraftig utvikling i et slik scenario, bærer dette preg av gode intensjoner med uakseptabel høy risikofaktor.

I høringsnotatet nevnes rømming som en av de to store miljøtruslene, sammen med lakselus. I forskriftsforslaget nevnes imidlertid ikke rømming overhodet. NJFF ser at departementet argumenterer for at det ikke er nødvendig å behandle dette temaet i denne omgang og at de vil komme tilbake «med et eget opplegg» for dette. NJFF likevel at siden økt biomasse rimelig nok vil medføre økt rømmingsfare, så vil det være naturlig å stille krav også mht rømmingsfaren i forskriften. På lik linje med for lakselus burde det i forskriftens § 7 vært lagt inn krav til strengere tiltak mot rømming, f.eks krav om hyppig tilsyn av mærer ved bruk av dykkere og lignende.

NJFF vil understreke at vi ikke er motstandere av norsk oppdrettsnæring. Dette er en stor og viktig næring som har kommet for å bli. Næringen må imidlertid løse sine store miljøutfordringer. Dette gjelder spesielt i forhold til lakselus og rømming. Videre vekst i næringen må være betinget av at næringen i henhold til Akvakulturlovens miljønorm (§ 10) er miljømessig bærekraftig, og at fundamentale miljøutfordringer med lus og rømming derfor må løses *før* det åpnes for videre vekst.

NJFF ønsker primært at det ikke legges til rette for en kapasitetsøkning, men at myndighetene tar nødvendige grep for å sikre en miljømessig bærekraftig oppdrettsnæring. Dersom regjeringen likevel velger å gjennomføre den foreslåtte kapasitetsøkningen vil vi knytte noen kommentarer til enkelte av paragrafene i forslaget til forskrift:

§ 1 Formål

Forslaget har ensidig fokus på at formålet er å legge til rette for en vekst. Departementet har i sin omtale av forslaget lagt vekt på at dette også skal bidra til en miljømessig bedring i forhold til lakselussituasjonen.

NJFF mener at en slik målsetting også burde framgå av selve forskriften. Det ville vært et kraftig signal om at myndighetene tar utfordringene på alvor og vil bruke aktuelle virkemidler til å stille krav om og legge til rette for en miljømessig bærekraftig oppdrettsnæring.

Forslag til ny tekst for formålsparagrafen (ny tekst i kursiv):

Formålet med denne forskrifta er å gjennomføre ei kapasitetsauke for løyve til matfisk av laks, aure og regnbogeaure *og samtidig legge til rette for ei miljømessig bærekraftig næring.*

§ 5 Vederlag

Oppdrettsvirksomheten medfører betydelige miljøbelastninger for de ville laksefiskene i form av lakselus og rømming. NJFF mener at, dersom den foreslåtte kapasitetsøkningen blir realisert, så er det rimelig at deler av den statlige andelen av det foreslåtte vederlaget øremerkes til tiltak overfor de ville laksefiskene.

§ 7 Vilkår

- a) Det er positivt at det stilles krav om at grensen for voksne hunnlus i gjennomsnitt pr fisk på færre enn 0,1 skal gjøres gjeldende hele tiden. Det er en betydelig utfordring når lusenivået ikke holdes konstant lavt. Som nevnt over vil antagelig en slik grense dessverre ikke medføre noen forbedring i smoltutvandringstiden for laks/sjøørret. I tillegg vil en tro at det veterinærmessig vil være utfordringer knyttet til å bedrive «jevnlige» medikamentell behandling av fisk som i praksis er frisk – en type behandling en etter alle solemerker uansett vil måtte gjennomføre – med mindre det stilles krav til lukkede systemer.
- b) OK

- c) Det er svært avgjørende at bruken av medikamentelle behandlinger begrenses. Med dagens resistensutfordringer er denne verktøykassen i ferd med å bli helt tom. NJFF ser det som positivt at departementet signaliserer at hovedvekten av lakselusbekjempelsen skal bestå av biologiske og mekaniske metoder. Dette er en helt nødvendig tilpasning til dagens situasjon og eneste farbare løsning for veien videre.

§ 9 Tilbaketrekning

NJFF mener her at antall brudd på vilkår settes for høyt før kapasitetsøkningen trekkes tilbake. Fire brudd fordelt på to produksjonssykluser er for mye, og vil uthule intensjonene med forskriften. NJFF mener at tre brudd på to produksjonssykluser, eller to brudd i en sylkus, hver for seg bør medføre at kapasitetsøkningen trekkes tilbake.

Vennlig hilsen
Norges Jeger- og Fiskerforbund

Øyvind Fjeldseth
Fiskekonsulent